

POSTANOWIENIE

Dnia 3 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Urszula Iwanowska (sprawozdawca)

Sędziowie: SA Edyta Buczkowska-Żuk

del. SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2016 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania (...) spółki cywilnej w S. – A. O. i W. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o objęcie ubezpieczeniem społecznym,

przy udziale G. P.

na skutek apelacji płatnika składek od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 września 2015 r., sygn. akt VII U 391/15,

postanawia:

I. uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie w sprawie,

II. zasądzić od (...) spółki cywilnej w S. – A. O. i W. O. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSA E. Buczkowska-Żuk SSA U. Iwanowska del. SSO G. Horodnicka-Stelmaszczuk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 stycznia 2015 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił wznowienia postępowania w przedmiocie podlegania G. P. w okresie od 27 października do 9 listopada 2008 r., od 5 do 18 stycznia 2009 r. oraz od 3 do 23 sierpnia 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, jako osoby wykonującej pracę nakładczą u płatnika składek (...) s.c. W. O. i A. O. wskazując, że powyższe było przedmiotem postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2012 r. (III AUa 135/12). Płatnik składek nie wniósł skargi kasacyjnej od tego wyroku zatem zaskarżona wówczas decyzja z dnia 3 lutego 2011 r. nr (...) stała się prawomocna i podlega wykonaniu. Organ rentowy zwrócił uwagę, że płatnik we wniosku z dnia 18 lipca 2014 r. o „weryfikację dotychczasowego stanowiska”, nie przywołał żadnych nowych dowodów ani okoliczności, które stanowiłyby przesłankę wydania przez organ rentowy ponownej decyzji w tym zakresie, na podstawie art. 83a ust. 1 lub ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. O. i W. O. współnicy spółki cywilnej (...) wnieśli o jej zmianę i stwierdzenie, że G. P. nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu jako osoba wykonująca prace nakładczą u płatnika składek (...) s.c. A. O., W. O. za okres objęty decyzją oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz spółki kosztów postępowania wg norm przepisanych. Odwołujący się podnieśli, że jako nowe okoliczności w sprawie należy potraktować wyroki – Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2013 r., III UK 126/12 i z dnia 22 października 2013

r., III UK 156/12 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 marca 2014 r., III AUa 67/14, dające podstawę do wydania decyzji zgodnie z żądaniem strony.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Wyrokiem z dnia 21 września 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (punkt I) oraz zasądził od A. O., W. O. współników spółki cywilnej (...) s.c. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W dniu 3 lutego 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wydał decyzję nr (...), w której stwierdził, że G. P. jako osoba wykonująca pracę nakładczą u płatnika składek (...) s.c. W. O. i A. O. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym w okresie od 27 października do 9 listopada 2008 r., od 5 do 18 stycznia 2009 r. oraz od 3 sierpnia do 23 sierpnia 2009 r.

Od przedmiotowej decyzji płatnik składek (...) s.c. wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S., który wyrokiem z dnia 13 grudnia 2011 r., w sprawie o sygn. akt VII U 657/11, zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że G. P. nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu jako osoba wykonująca pracę nakładczą na rzecz W. O. i A. O. - (...) Spółki Cywilnej (...) w S. w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji.

Na skutek apelacji organu rentowego, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 czerwca 2012 r., w sprawie o sygn. akt III AUa 135/12, zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2011 r. został zmieniony - wniesione przez płatnika składek odwołanie od decyzji z dnia 3 lutego 2011 r., nr (...), zostało oddalone.

Płatnik składek (...) s.c. W. O. i A. O. nie wniósł skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2012 r., wydanego w sprawie III AUa 135/12, w związku z czym decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 3 lutego 2011 r., nr (...), stała się prawomocna i podlega wykonaniu.

Pismem z dnia 18 lipca 2014 r. płatnik składek (...) s.c. W. O. i A. O. nawiązując do wyroków Sądu Najwyższego - z dnia 8 października 2013 r., w sprawie o sygn. akt III UK 126/12 i z dnia 22 października 2013 r., w sprawie o sygn. akt III UK 156/12, w opinii płatnika tożsamych przedmiotowo, dotyczących tego samego płatnika składek oraz analogicznych stanów faktycznych, w których to wyrokach Sąd Najwyższy zaaprobował stanowisko płatnika (...) s.c. - wniósł o weryfikację dotychczasowego stanowiska organu rentowego i wydania ponownie decyzji dotyczącej zainteresowanej G. P..

W odpowiedzi na powyższe Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego, bezspornego między stronami, oraz na podstawie norm prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione w całości.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że spór dotyczył kwestii prawnej, tj. oceny przesłanek wznowienia postępowania zakończonego ostateczną decyzją z dnia 3 lutego 2011 r., nr (...), którą to decyzją organ rentowy stwierdził, że G. P. podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu jako osoba wykonująca pracę nakładczą na rzecz W. O. i A. O. - (...) Spółki Cywilnej (...) w S. w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji.

Przytaczając treść art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i mając na uwadze przebieg postępowania sądowego po wniesieniu odwołania przez płatnika od decyzji z dnia 3 lutego 2011 r. oraz treść prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 5 czerwca 2012 r. kończącego to postępowanie, sąd meriti uznał, że aktualnie wnioskodawca nie przedstawił dowodów, ani nie powołał się na okoliczności, które skutkowałyby możliwością ponownego ustalenia, czy zainteresowana G. P. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom z tytułu wykonywania pracy nakładczej u płatnika.

Przy czym sąd ten podkreślił, że w przywołanym przepisie chodzi o przedłożenie dowodów lub ujawnienie okoliczności, istniejących przed wydaniem decyzji, które mogą mieć wpływ na istnienie prawa lub zobowiązania. Zatem żadna okoliczność zaistniała po zakończeniu postępowania skutkującego wydaniem decyzji z dnia 3 lutego 2011 r., nr (...), nie mogłaby skutkować wznowieniem postępowania w tej sprawie. Zatem, wydanie także już po uprawomocnieniu się tej decyzji orzeczeń przez Sąd Najwyższy w innych sprawach tego płatnika, w ocenie sądu pierwszej instancji, również nie może uzasadniać wznowienia postępowania w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach postępowania sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 w związku z § 2 ust. 1 i 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 490) i zasądził od płatnika na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodził się płatnik (...) spółka cywilna w S. – W. O. i A. O., który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1) art. 83a ust. 1 ustawy systemowej poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż podnoszona okoliczność, że zawarta z zainteresowaną umowa stanowiła jedynie krótki epizod w jej życiu zawodowym, nie może stanowić podstawy wznowienia, podczas gdy okoliczność ta istniała przed wydaniem decyzji nr (...) z dnia 3 lutego 2011 r. oraz miała wpływ na zobowiązanie płatnika składek, a mimo to nie stanowiła przedmiotu rozważań organu rentowego a następnie sądów orzekających w przedmiocie odwołania od tej decyzji;

2) art. 2, 7 i 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. poprzez ich nieuwzględnienie przy rozpatrywaniu sprawy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego orzeczenia w całości poprzez orzeczenie o wznowieniu postępowania w przedmiocie podlegania zainteresowanej G. P. obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, jako osoby wykonującej pracę nakładczą u płatnika składek (...) W. O. i A. O., zakończonego decyzją ZUS O/S. z dnia 3 lutego 2011 r. nr(...);

- zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem procesowym z dnia 10 czerwca 2016 r. płatnik (...) spółka cywilna w S. - W. O. i A. O. cofnął odwołanie od decyzji ZUS.

W piśmie procesowym z dnia 6 lipca 2016 r. organ rentowy wyraził zgodę na cofnięcie odwołania oraz wniósł o zasądzenie na rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zasadą jest, że zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może zostać cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia aż do wydania wyroku. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, lecz wyłącznie wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że byłoby to sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzałoby do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). Nadto, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych cofnięcie pozwu jest niedopuszczalne, gdyby czynność ta naruszał słuszny interes ubezpieczonego (art. 469 k.p.c.).

Wyjaśnienia przy tym wymaga, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (prowadzonych w postępowaniu odrębnym według zasad przewidzianych w art. 459-476 k.p.c. i art. 477⁸⁻¹⁶ k.p.c.) funkcję pozwu pełni odwołanie od decyzji organu rentowego. Na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. do cofnięcia odwołania od decyzji organu rentowego stosuje się odpowiednio przepis art. 203 § 1 k.p.c. Oznacza to, że odwołanie takie może zostać przez ubezpieczonego cofnięte zgodnie z regułami wynikającymi z uregulowań art. 203 § 1 k.p.c., art. 332 § 2 k.p.c. i art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. Jednocześnie, do oceny dopuszczalności cofnięcia odwołania stosuje się przepis art. 203 § 4 k.p.c. oraz art. 469 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie cofnięcie odwołania przez płatnika (...) spółkę cywilną A. O. i W. O. nastąpiło w dniu 10 czerwca 2016 r., a więc po wydaniu wyroku przez sąd pierwszej instancji (21 września 2015 r.) i po jego zaskarżeniu przez płatnika (3 listopada 2015 r.). Analizując okoliczności niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny uznał, że cofnięcie odwołania od decyzji w przedmiocie objęcia ubezpieczeniem społecznym nie jest sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego, ani też nie zmierza do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). Cofnięcie odwołania w tym stanie sprawy jest nadto dopuszczalne i nie narusza słusznego interesu ubezpieczonej czyli G. P. (art. 469 k.p.c.).

Odwołanie od decyzji organu rentowego jest niezbędną przesłanką do kontynuowania procesu. Cofnięcie odwołania jest de facto cofnięciem wniosku o udzielenie ochrony prawnej roszczeniu procesowemu. Stanowi ono wyraz prawa strony do dysponowania przedmiotem procesu oraz przejawem odwołalności czynności procesowych. Jeżeli odwołanie zostanie cofnięte, jego brak sprawia, że udzielenie ochrony prawnej w postaci wydania wyroku staje się bezprzedmiotowe i niedopuszczalne. Podkreślić w tym miejscu należy, że skutki cofnięcia odwołania już na etapie postępowania apelacyjnego, określa art. 386 § 3 k.p.c. zgodnie, z treścią którego jeżeli zachodzi podstawa do umorzenia postępowania sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz umarza postępowanie. Przepis ten, na podstawie art. 13 § 2 k.p.c., znajduje zastosowanie do odwołania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Wobec skutecznego cofnięcia odwołania przez płatnika koniecznym było uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i umorzenie postępowania, o czym – na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 374 k.p.c. – orzeczono w punkcie I postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o zasadę wynikającą z art. 98 k.p.c., tj. odpowiedzialności za wynik postępowania. Stosowanie do treści art. 203 § 2 i 3 k.p.c. pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, a na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Natomiast w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Gdy skuteczność cofnięcia pozwu zależy od zgody pozwanego, niezłożenie przez niego oświadczenia w tym przedmiocie w powyższym terminie uważa się za wyrażenie zgody. Z przytoczonych przepisów wynika, że zasadą jest, iż w przypadku cofnięcia pozwu (odwołania) obowiązkiem zwrotu kosztów procesu obciążony jest powód (tu odwołujący). Co do zasady stroną cofającą środek zaskarżenia uznaje się za przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 r., V CZ 109/11, LEX nr 1147814).

Organ rentowy ustosunkowując się do oświadczenia płatnika o cofnięciu odwołania, wyraził zgodę, wnosząc jednocześnie o zasądzenie na rzecz ZUS Oddziału w S. kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W zgodzie z powyższym, skoro płatnika należało uznać za przegrywającego spór, wniosek organu w zakresie kosztów procesu okazał się zasadny.

Zatem, o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w wysokości wynikającej z § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 (punkt II).

SSA E. Buczkowska-Żuk SSA U. Iwanowska del. SSO G. Horodnicka-Stelmaszczuk